

Mál nr. 430/2020**M og
V vegna réttaraðstoðartryggingar fjölskylduþryggingar****Ágreiningur um hvort bótaskylda úr réttaraðstoðartryggingu sé til staðar.****Gögn.**

Málskot, móttakið 17.12.2020 ásamt fylgiskjölum 1-18.

Bréf V, dags. 26.01.2021, ásamt fylgiskjölum 1-5.

Viðbótarathugasemdir M, dags. 08.03.2021.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, í desembermánuði 2017, höfðað mál á hendur Sjúkrtryggingum Íslands, S, að fenginni staðfestingu V um að viðurkenndur væri bótaréttur úr réttaraðstoðartryggingu hennar vegna málarekstursins. Eftir að S hafi skilað greinargerð í málinu hafi S farið fram á dómkvaðningu matsmanna til að hnekkja því mati sem M byggði kröfur sínar á. Gerð hafi verið dómsátt í málinu í kjölfarið þar sem S féllst á að greiða M tiltekna fjárhæð, en úrskurður var kveðinn upp um málskostnaðarkröfu M. Krafan byggðist á málskostnaðaryfirliti lögmanns M, sem lagt hefði vinnu í gagnaöflun, undirbúning og ritun stefnu auk þingsóknar við fyrirtökur. Með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur, dags. 18. desember 2018, var málskostnaður felldur niður. Rökstuðningurinn var í megindráttum sá að stofnað hefði verið til málskostnaðar af hálfu M sem hefði mátt komast hjá hefði verið viðhaft nánara samstarf við stefnda S. Slíkur óþarfa kostnaður yrði ekki innheimtur hjá S auk þess sem M ætti heldur ekki að þurfa að bera kostnað sem komast hefði mátt hjá. Lögmaður M gerði fyrir hennar hönd kröfu um greiðslu að fjárhæð 2.125.182 kr. vegna málskostnaðar, enda hefði fyrri viðurkenning V á bótarétti hennar verið forsenda málshöfðunar.

Í bréfi sínu til nefndarinnar vísar V til þess að í umræddum úrskurði héraðsdóms komi fram að málshöfðunin hafi verið óþörf, málið dregið á langinn og stofnað hafi verið til óþarfa kostnaðar af hálfu lögmanns M. Geti slíkur kostnaður ekki talist „nauðsynlegur og eðlilegur lögmannskostnaður“ í skilningi 41. gr. viðeigandi vátryggingarskilmála. Jafnframt líti V svo á að lögmanninum væri ekki stætt á að heimta umræddan kostnað frá M. Með bréfi dags. 3. janúar 2019 hafi V boðist til að greiða M tjónabætur vegna lögmannskostnaðar að fjárhæð 744.000 kr., án viðurkenningar á bótaskyldu, en frekari kröfum hafi verið hafnað. Þar sem umrædd höfnun hafi verið send í upphafi árs 2019 liggi jafnframt fyrir að frestur M til að skjóta ágreiningi þessum til nefndarinnar hafi verið liðinn þegar málskot M barst henni, sbr. 51. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004. Er bótaskyldu því samkvæmt framansögðu hafnað, annars vegar með vísan til þess að umrædd krafa falli utan við gildissvið vátryggingarinnar og hins vegar þess að bótaréttur sé niður fallinn.

Í viðbótarathugasemdum sem lögmaður M setur fram fyrir hennar hönd er tekið fram að krafa M í umræddu dómsmáli hafi verið byggð á sérfræðimati um miska, varanlega örorku, þjáningabætur og tímabundið tekjutjón. S hafi farið fram á mat dómkvaddra matsmanna vegna þessara þátta og hafi þeir ekki talið að um varanlega örorku væri að ræða, en verið sammála fyrra mati á miska. Hafi miska- og þjáningabætur verið greiddar til samræmis við það og því ljóst að M hafi, í öllum aðalatriðum, unnið málið fyrir héraðsdómi. Þá sé ljóst að mikil vinna hafi falist í kröfugerð, stefnu og útvegun ýmissa vottorða. Þá sé ljóst að M hafi fengið hærri bótafjárhæð frá S en ella vegna málshöfðunarinnar. Því sé það ekki rétt mat héraðsdómara að um óþarfa málsókn hafi verið að ræða. Þá kannist lögmann M ekki við að hafa fengið höfnunarbréf, dags. 3. janúar 2019, sem V vísi til í andsvörum sínum. Jafnframt eigi tilgreind ákvæði um brottfall bótaréttar ekki við, þar eð V hafi, hinn 18. apríl 2017, fallist á bótaskyldu. Um skaðatryggingu sé að ræða og beri V að greiða bætur sem nemi því tjóni sem M hafi orðið fyrir, en það sé mælanlegt samkvæmt reikningum lögmannna hennar.

Álit.

Fyrir nefndinni liggur tölvupóstur, dags. 3. janúar 2019, sem V sendi einum lögmannna M. Tölvupóstur þessi er hluti af samskiptakeðju og verður ekki annað séð en að hann hafi verið sendur með fullnægjandi hætti, þrátt fyrir að lögmennt hennar kannist ekki við að hafa fengið hann í hendur. Í tölvupósti þessum er rakin fyrrgreind afstaða V, þ.e. að a.m.k. bróðurpartur þeirrar vinnu sem leiddi til lögmannskostnaðar vegna dómsmálsins hafi verið óþarfur. Engu að síður, og til þess að koma til móts við M muni félagið greiða 595.200 kr., eða 744.000 kr. að frádreginni 20% eigin áhættu, án viðurkenningar. Þá er bent á heimild til að skjóta málinu til úrskurðarnefndar í váttryggingamálum, og veitt samþykki fyrir því að nefndin fjalli um bótafjárhæðir í málinu.

V byggir kröfur sínar fyrir nefndinni annars vegar á því að frestur til að krefjast meðferðar málsins, sbr. 2. mgr. 51. gr. laga um váttryggingarsamninga, hafi verið liðinn þegar málskot þetta barst nefndinni. Í 1. málslið 2. mgr. 51. gr. segir að ef félagið hafni kröfu váttryggðs í heild eða að hluta glati hann rétti til bóta hafi hann ekki höfðað mál eða krafist meðferðar málsins fyrir úrskurðarnefnd innan árs frá því að hann fékk sannanlega tilkynningu um að kröfu hans væri hafnað. Fyrir liggur að málskot M barst nefndinni ekki fyrr en 17. desember 2020. Fyrir liggur hins vegar að hinn 18. apríl 2017 féllst V á bótarétt úr réttaraðstoðartryggingu M, sbr. fyrirbyggjandi tölvupóst þess efnis þar sem einnig er vísað til nánar tilgreindra skilmálaákvæða. Verður heldur ekki litið svo á að bréf V, dags. 3. janúar 2019, feli í sér höfnun á kröfu M sem slíka, heldur að bótaskylda sem slík liggja fyrir en að ágreiningur aðila snúist um bótafjárhæðir. Verður áðurnefnd 2. mgr. 51. gr. því ekki túlkuð með svo rýmkandi hætti að hún nái yfir ágreining aðila eins og hann liggur fyrir nefndinni. Nefndin tekur ekki afstöðu til bótafjárhæða nema að fengnu sérstöku samþykki allra málsaðila, sbr. 2. mgr. 3. gr. samþykta úrskurðarnefndar í váttryggingamálum sem birtar eru með auglýsingu nr. 1090/2005 í B-deild Stjórnartíðinda. Fyrir liggur að slíkt samþykki V var veitt í áðurnefndu tölvubréfi, og verður því leyst úr máli þessu á þeim grundvelli að um ágreining um bótafjárhæðir sé að ræða sem nefndin hafi samþykki aðila fyrir því að fjalla um.

Hins vegar byggir V kröfur sínar á því að ekki hafi verið um „nauðsynlegan og eðlilegan lögmanns- og málskostnað að ræða“, sbr. 41. gr. þágildandi skilmála váttryggingarinnar, og byggir sú afstaða á áðurnefndum úrskurði héraðsdóms. Í tölvubréfi V, dags. 3. janúar 2019 hafi jafnframt verið áréttað að unnt væri að skjóta ágreiningi um málskostnað til úrskurðarnefndar Lögmannafélags Íslands.

Í þágildandi skilmálum váttryggingarinnar segir m.a. í 41. gr. að félagið greiði nauðsynlegan og eðlilegan málskostnað sem váttryggður geti ekki fengið greiddan frá mótaðila eða hinu opinbera. Þá segir einnig að félagið geti gert það að skilyrði fyrir greiðslu bóta að váttryggður leggi ágreining um réttmæti málflytningaþóknunar fyrir úrskurðarnefnd Lögmannafélags Íslands. Verður ekki séð að ágreiningur um réttmæti málflytningaþóknunar hafi ratað fyrir þá nefnd né að V hafi, sem því var þó heimilt samkvæmt framansögðu, gert það að skilyrði fyrir bótagreiðslu, og verður áðurnefnd ábending í fyrrgreindum tölvupósti ekki túlkuð með þeim hætti.

Kemur þá til skoðunar hvort um nauðsynlegan og eðlilegan lögmanns- og málskostnað hafi verið að ræða. Samkvæmt fyrirbyggjandi kröfubréfi lögmanns M til V, dags. 9. mars 2020, nema kröfur hennar í réttaraðstoðartrygginguna 2.125.182 kr. Eru 1.488.000 kr. vegna lögmannskostnaðar auk virðisaukaskatts, 30.000 kr. vegna þingfestingargjalds en 607.182 kr. vegna ýmiss konar gagnaöflunar, afrita af sjúkraskrá og skattskýrslum auk læknisvottorða og matsgerðar. Af tímaskráningu lögmanns sem liggur fyrir nefndinni verður þá ekki annað ráðið en eingöngu sé um verklíði sem varði umrædda málshöfðun og undirbúning hennar að ræða.

Hvað varðar ágreining M og S sem slíkan þá kemur fram í fyrirbyggjandi stefnu málsins að um sé að ræða kröfu M á hendur S til greiðslu skaðabóta á grundvelli laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu vegna líkamstjóns sem hún varð fyrir í tengslum við sjúkdómsmeðferð, sbr. 1. gr. laganna. Í greinargerð S kemur m.a. fram að S telji málshöfðunina þarflausa, enda hefði að öllum líkindum fengist niðurstaða í málið hefði lögmaður M gert S kleift að ljúka rannsóknarskyldum sínum. Lögmaður M hafi hins vegar aldrei raunverulega leitast eftir niðurstöðu S. Er í greinargerð jafnframt farið fram á málskostnað úr hendi M og lögmanns hennar in solidum óháð málsúrslitum enda hafi verið um þarflausa málsókn að ræða. Ekki var fallist á þá kröfu og kemur ekki beinlínis fram í áðurnefndum úrskurði héraðsdóms að um þarflausa málsókn hafi verið að ræða, þó þar segi gögn

málsins renni stöðum undir það að stofnað hafi verið til kostnaðar sem komast hefði mátt hjá. Verður og ekki séð að ákvæði 15. gr. laga um sjúklingatryggingu, eða önnur ákvæði þeirra laga, girði fyrir það að mál sé höfðað áður en niðurstaða S um fjárhæð bóta liggur fyrir, og þá gerði V enga fyrirvara hvað það varðar er fallist var á bótaskyldu. Hvað varðar kostnað vegna gagnaöflunar verður þá að telja eðlilegt að tjónþoli afli slíkra gagna um tjón sitt, sbr. 1. mgr. 10. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993.

Með hliðsjón af öllu framansögðu verður ekki talið sýnt fram á annað en að um nauðsynlegan og eðlilegan lögmanns- og málskostnað í skilningi viðeigandi váttryggingarskilmála hafi verið að ræða, og liggur ekki fyrir niðurstaða úrskurðarnefndar Lögmannafélags Íslands um annað. Verður þá ekki byggt á ummælum í úrskurði héraðsdóms hvað þetta varðar, enda varðar sá úrskurður málskostnað milli M og S sem var látinn niður falla, og verður þá rökstuðningur sá sem þar kemur fram ekki talinn settur fram með þeim hætti að það haggi þessari niðurstöðu. Fyrir liggur, samkvæmt því sem að framan er rakið, að V féllst á bótaskyldu, og ekki liggur annað fyrir en að M hafi borið þann kostnað af málinu sem gerð er grein fyrir í kröfubréfi lögmanns hennar til V, og það sé því tjón hennar. Í fyrirbyggjandi gögnum um váttryggingarsamning M við V þegar ágreiningur kom upp er váttryggingarfjárhæð í réttaraðstoðartryggingu hennar 1.484.200 kr. og eigin áhætta 20%, en að lágmarki 29.900 kr. Telst M eiga rétt til þeirra bóta, sbr. 42. gr. þágildandi skilmála váttryggingarinnar. Ekki liggur fyllilega fyrir hvort greiðsla á 595.200 kr., eða 744.000 kr. að frádröginni 20% eigin áhættu, hefur þegar farið fram, en sé svo skal sú upphæð dragast frá.

Þá er í niðurlagi málskots að finna áskorun til V um að leggja fram tiltekin gögn og upplýsingar. Ekki er ljóst hvort ætlast er til að nefndin hlutist til um framlagningu þessa eða leggi mat á þau gögn sem um ræðir, en rétt er að áréttta að starfssvið nefndarinnar er skýrlega afmarkað í 3. gr. áðurnefndra samþykktu fyrir úrskurðarnefnd í váttryggingamálum, og verður ekki séð að efni umræddrar áskorunnar falli þar undir. Er hún því ekki tekin til frekari skoðunar fyrir nefndinni.

Að endingu verður ekki hjá komist að beina þeirri ábendingu til lögmannna málskotsaðila að þeir hefðu að ósekju mátt stilla umfangi fylgigagna í hóf og takmarka við efni fyrirbyggjandi ágreinings.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta að fjárhæð 1.484.200 úr réttaraðstoðartryggingu fjölskyldutryggingar sinnar hjá V.

Reykjavík, 15. apríl 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson lögfr.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.